

Overdenking 11 augustus 2024

Lezingen: Psalm 34 (vertaling Gerard Swüste) en Marcus 7: 24-30

Gemeente van Christus, door God geliefde mensen.

Vorige week stond de gastvrijheid van God centraal naar aanleiding van Psalm 15: wij mogen als gast verblijven op deze aarde. Gast zijn, daar hoort bij, vanuit een rein hart, met respect en eerbied omgaan met elkaar en met onze medeschepselen.

Deze Psalm eindigde met de zin:

Wie dat maakt, wankelt niet...

Niet wankelen. Staat dat eigenlijk niet wat haaks op onze realiteit van alle dag?

Wij doen ons best om goed te zijn voor onze medemens en de aarde. Toch twijfelen we en maken wij ons zorgen wanneer we bijna dagelijks horen over dat wat mensen, dieren en planten overkomt. Zorgen hebben we, wanneer het om ons persoonlijk of om onze nabije naasten gaat, maar ook om situaties verder weg.

We kunnen dan wel gastvrij zijn onthaald op deze aarde en ook ons best doen; maar we weten maar al te goed dat dat niet betekent dat alles in het leven van een leien dakje gaat. Wanneer we kijken naar wat er zich op aarde en in ons leven allemaal wel niet voor doet, dan valt het ons soms toch tegen. Je kunt nog zo je best doen om een goed mens te zijn, er zijn soms redenen genoeg, klein en groot, om toch vertwijfeld te raken en je af te vragen: Waar is God nou? Waar blijft Hij nou met zijn gastvrijheid en Zijn veilige plek om te wonen?

De suggestie dat, wanneer je goed doet en je je best doet om de wereld beter te maken, er dan niet gewankeld hoeft te worden, lijkt een beetje misplaatst...

Vandaag gaat het om Psalm 34 en deze Psalm lijkt dat misplaatse gevoel te erkennen.

De psalmdichter van vanmorgen herhaalt in deze Psalm eigenlijk de essentie van vorige week: 'Ik heb Hem gezocht en Hij antwoordde en heeft mij gehoord!'. En, opnieuw, lezen we richtlijnen om goed te kunnen leven: geen kwaad woord over je tong, geen bedrog, ga het kwaad uit de weg en maak het goede.

Maar in de Psalm van vanmorgen voegt de dichter er een aantal belangrijke punten aan toe:

De Levende bevrijdt ons, uit wat ons benauwt.

De Levende biedt ons een luisterend oor en een schuilplaats, wanneer we het moeilijk hebben of teleurgesteld zijn.

En de Levende stimuleert ons om te genieten en te proeven van het goede in het Leven.

Eigenlijk wordt de realiteit van ons leven in deze Psalm weergegeven.

Zowel de moeilijke periodes die ons persoonlijk overkomen, als ook de rampen die op veel plaatsen in de wereld aan de orde van de dag zijn, worden door de dichter erkend. Het is niet voor niets dat hij vaak herhaalt dat de Levende bevrijdt!

Het gaat immers niet om een comfortabele situatie van waaruit bevrijd moet worden. De dichter zegt: 'Zit iemand helemaal stuk, de Levende is nabij. Kan iemand het niet meer aan, Hij bevrijdt'.

De Levende richt Zijn oren naar ons, Hij is een luisterende God wanneer we het moeilijk hebben; ook wanneer iemand afvallig was en de Hem aanroept. Ook dan wil de Levende bevrijden uit wat hem of haar benauwt'.

In de Psalm klinkt door: God laat ons nooit alleen, hoe moeilijk we het soms ook hebben.

Maar dan we lezen ook, dat het van belang is om te genieten van het vele goede op de aarde.

We weten nog van Psalm 15 dat de aarde niet van ons is, maar van God. Een aarde waar we als gast mogen wonen. De Psalm van vanmorgen zegt eigenlijk: geniet daar maar van. Er is, naast moeite en verdriet, nog genoeg over om blij mee te zijn. En, het is goed om ons daarin zo nu en dan om te wentelen.

De aarde is daarmee ook een schuilplaats. Te midden van verdriet en zorgen, zijn er op deze aarde altijd schuilplaatsen te vinden waar de Levende ons naar toe wil verwijzen.

Kijk naar de bloemen die bloeien, soms tegen de verdrukking van een stoeptegels of schrale grond in. En, wanneer we goed opletten, is er in de natuur, iedere dag wel iets om blij mee te zijn: een mooie vlinder op een bloem, de velden vol met zonnebloemen en andere veldbloemen. Je vindt ze, wanneer je net even buiten het eigen dorp bent. De aarde is mooi!

En, wat te denken van mensen die een lans breken voor de rechten van de mens in gebieden van oorlog. Hoe ze daar handen en voeten aan geven en op die manier toch iets goeds te weeg brengen. Of zoals in een artikel over een jonge vrouw. Ik las daarin dat zij als jurist onderzoekt op welke manier in Nederland de rechten van de natuur beter voor het voetlicht gebracht kunnen worden. Of neem het moment dat er een gezellig kaartje bij je in de bus valt van iemand die je een warm hart toedraagt, een zieke die bezoek krijgt en daarvan een beetje opfleurt. Iemand die zomaar iets aardigs tegen je zegt, of een vrijwilliger die als fietsmaatje de ander blij maakt met een fijne fietstocht op de duofiets.

Het zijn allemaal stenen en steentjes die in het water worden gegooid en het water, de levenstroom, in beweging brengen.

Er is zoveel goeds op deze aarde. En op deze aarde mogen wij verblijven. We mogen er schuilen en genieten van het goede.

En we kunnen ons eigen steentje eraan bijdragen.

Psalm 34 is een loflied op de zorgzaamheid en de nabijheid van God. Hij wordt hier een heel nabije, levende God. Daarom is het zo mooi dat er over de Levende gesproken wordt. Het brengt God dichtbij, te midden van dat, wat er zich in het leven van mensen voordoet.

En dan naar de lezing van vanmorgen uit het Evangelie van Marcus. Deze gaat over een vrouw die van Jezus heeft gehoord. Ze heeft zijn hulp nodig omdat haar dochter bezeten is door demonen. Zij gelooft dat Jezus haar dochter kan genezen. Maar, Jezus reageert terughoudend, afwerend zelfs. Hij lijkt voorkeur te hebben aan wie Hij zijn hulp, aan wie hij Zichzelf als eerste wil geven: het brood is eerst voor de kinderen, daarna zijn de kruimels voor de honden, hoorden wij. Het is, vind ik, een wat ongemakkelijke uitspraak van Jezus. Een uitspraak die in 1^e instantie niet zo bij hem past. Jezus lijkt verschil te maken tussen mensen die Hem meer na staan, dan anderen; dat is opmerkelijk.

Duidelijk is wel, dat de vrouw zich hierdoor niet uit het veld laat slaan. De vrouw van Syro-Fenycische afkomst, laat zich niet door Jezus van haar stuk brengen. Zij ziet Hem aan en geeft hem weerwoord: 'Iedereen op en rond de tafel waar het brood gedeeld wordt, mag toch mee-eten? Ook de honden die in een gezin wachten op de kruimels? Iedereen hoort er toch bij?'

Ze heeft ontzag voor Hem, maar laat zich niet door Jezus afschepen. Ze doet een beroep op Hem, want, zo weet zij, Jezus is de zoon van de Levende. En de Levende wil immers nabij zijn, altijd.

De vrouw komt voor zichzelf en voor haar dochter op. En daarmee voor iedereen die het moeilijk heeft, achtergesteld wordt of zich achtergesteld voelt.

Dan lijkt Jezus zich te realiseren dat de vrouw gelijk heeft: Hij verhoort haar smeekbede!

De vrouw heeft gelijk. We zijn toch allemaal welkom op deze aarde? Niet alleen de vooraanstaanden, de gelovigen, maar ook de twijfelaars. Zij die wankelen en zij die het allemaal nog niet zo goed weten. We zijn allemaal mensen die hun best doen om er in deze wereld iets van te maken. En dus ook de mensen die, zoals in Psalm 34 wordt benoemd, berouw hebben en die de Levende daarom toch wil bevrijden.

Wat is de verbinding tussen de twee Bijbelteksten van vanmorgen en wat kunnen we ermee in relatie tot het thema van deze zomer?

De Psalm is duidelijk: Het 'goede doen, of liever gezegd het goede maken als werkend woord', is geen vrijkaartje voor een onbezorgd leven. Maar de Levende is een luisterende, nabije God. Hij hoort onze moeiten en verdriet, we mogen bij Hem schuilen. Daarbij geldt ook: doe wat je kunt, draag je steentje bij waardoor er beweging komt. Hij, de Levende is gul en gastvrij en het is belangrijk om daarvan te genieten. Daarover bestaat geen twijfel.

Een aspect uit Psalm 34 dat nog niet naar voren is gekomen, is dat de Levende van ons vraagt ontzag voor Hem te hebben: God heeft óns respect en eerbied nodig, Hij heeft het nodig om door ons gezien te worden.

God, de Levende, heeft wederkerigheid nodig: Hij ziet ons aan en hoort ons én wil ook zelf gezien en gehoord worden. De dichter van de Psalm vraagt het ons meerdere keren.

Laat het Marcusverhaal niet zien dat ook Jezus in de hectiek van de situatie een tegenover, iemand met tegengeluid, nodig had? Door aangesproken te worden op wat Hij tegen de vrouw zei, kon hij, zo lijkt het, alsnog helpen en als Zoon van de Levende het Goede doen – nabij zijn voor iedereen.

Dat is waar het in de Psalm én in de Evangelielezing over gaat.

God, de Levende bevrijdt ons, bij Hem mogen we schuilen, zo leren wij uit de teksten van vanmorgen. Het is een warm welkom waarin we kunnen delen van het Goede en mogen genieten en proeven van wat de aarde ons biedt. Dat mogen we wanneer we ontzag hebben voor Hem, de Levende - ook, wanneer we berouw hebben van gedrag dat níet in de haak was.

En ja, we moeten ook zelf ons steentje bijdragen. Daarover hebben we vorige week en ook vanmorgen voldoende gehoord.

Daar hoort ook bij dat wij voor elkáar en voor alles wat leeft, respect en eerbied hebben. En, zo leerden we van de vrouw in het Evangelie, het is oké wanneer je voor jezelf opkomt, wanneer je nabijheid en zorg nodig hebt. Deze vrouw ondernam zelf actie, durfde voor zichzelf op te komen en wachtte niet lijdzaam af.

Ook dat is een steentje bijdragen aan een betere wereld: opkomen voor wat jij zelf nodig hebt, wanneer je stuk zit. Zodat ook jij weer verder kunt.

Het is een levenshouding, maar niet één die we als een jas aan en uit kunnen trekken wanneer het ons wel of niet uitkomt. Of die we alleen toe kunnen passen wanneer we gelijkgestemden ontmoeten. Nee, het vraagt meer.

Zo leven kan alleen wanneer de Levende met ons verweven is:

Hoe wonderlijk ben Jij met ons verweven, zo hoorden wij. Jij, Levende, die ons wezen vormt, die maakt wie we ten diepste zijn. Jij, die ons een schild bent, om ons te beschermen.

Jij trekt ons uit de afgrond omhoog, Jij brengt ons aan het licht.

Ja, dán is de schuilplaats bij de Levende, onze thuisbasis. Daar kan Hij ons nabij zijn en over ons waken. Én, dan heeft de Levende ook zelf een thuisbasis, bij ons, op Zíjn aarde,

Amen